

ПАНЕЛЬ IV

ІНКЛЮЗИВНА ПОЛІТИКА В СУЧАСНОМУ СВІТІ: ПРАВОВІ, МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ

ГЕНДЕРНИЙ АУДИТ ЯК ІНДИКАТОР РЕАЛІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОЇ ПОЛІТИКИ В ПУБЛІЧНОМУ ПРОСТОРИ

Булгакова О.В.,
кандидат економічних наук,
доцент, зав.кафедри державно-правових дисциплін
Донецький державний університет внутрішніх справ

Анотація. Робота присвячена розгляду гендерного аудиту як індикатору реалізації інклюзивної політики в публічному просторі. Визначено, що індикатором реалізації інклюзивної політики в публічному просторі доцільно вважати проведення гендерного аудиту в організаціях та установах, що дозволяє визначати загальний рівень реалізації прав людини, виявляти найбільш актуальні напрями вдосконалення нормативно-правової бази, формувати політику взаємодії громадянського суспільства та системи публічного управління в досягненні високого рівня реалізації прав людини

Ключові слова: гендерний аудит, гендерна рівність, інклюзивна політика

Для сучасного українського суспільства інклюзивна політика є доволі новим явищем, проте суспільний запит на створення умов, які б дозволяли підвищувати рівень якості життя, сформовано поза розумінням концепції рівних прав та можливостей чоловіків і жінок. Загалом для українського суспільства характерно сприймати явище інклюзії як сферу забезпечення реалізації прав категорії «люди з особливими потребами», що не можна вважати коректним.

За характером взаємодії стосунки між людьми, які мають та не мають так звані «особливі потреби» будь-якого характеру, можна згрупувати в чотири групи: ексклюзія, сегрегація, інтеграція та інклюзія. [1] Політика інклюзії, як складова демократизації та гуманізації українського суспільства, концентрує значущість усвідомлення понять інтеграції та інклюзії. Ці поняття мають багато спільного - це прийняття суспільством групи осіб, які відрізняються за певною ознакою серед всієї сукупності людей, але інтеграція передбачає збереження статусу «групи», в той час як інклюзія руйнує кордони і створює умови, які дозволяють не концентрувати увагу на «особливих потребах» окремих осіб. [1] Такі умови мають на меті максимально повне врахування як загально визнаних стандартів і критеріїв в організації простору життя людей, так і прогнозування можливості гнучкої зміни не тільки предметного оточення відповідно до розвитку техніки і технологій, а й еволюційних змін в системі взаємовідносин в центрі яких є людина, її права та можливості.

На сьогодні Україна має значну кількість міжнародних зобов'язань в сфері інклюзивної політики, що збільшує кількості нормативно-правових актів і змушує вдаватись до пошуку нових методик і механізмів оцінки стану забезпечення гендерної рівності, розширення прав та можливостей жінок і чоловіків. Серед таких інструментів є гендерний аудит, гендерне бюджетування, гендерно-правова експертиза актів законодавства та проєктів нормативно-правових актів тощо. [1]

На наш погляд на особливу увагу заслуговує саме методологія застосування такого інструменту як гендерний аудит. Метою проведення гендерного аудиту є оцінювання стану забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в публічному просторі, виявлення наявних проблем, визначення шляхів скорочення фактичної нерівності жінок і

чоловіків. [2]

У 2021 році було затверджено декілька нормативно-правових документів, які врегульовували застосування гендерного аудиту в різних сферах життя суспільства. Так, 09 серпня 2021 р наказом №448 Міністерства соціальної політики затверджено Методичні рекомендації щодо проведення гендерного аудиту підприємствами, установами та організаціями [4], а вже 05 листопада 2021 р. наказом № 1182 Міністерство освіти і науки України затвердило Методологію та критерії проведення гендерних аудитів закладів освіти [3].

Тож, гендерний аудит – це інструмент і процес, що дозволяє оцінити рівень ефективності інституалізації гендерного підходу в політиці, програмах, організаційних структурах та процесах. [2]

Слід визначити, що очікуваними позитивними наслідками проведення гендерного аудиту в будь-якій організації або підприємстві є [2]:

- гендерний аудит дозволяє ефективніше вибудовувати управлінські процеси;
- гендерний аудит сприяє покращенню основних показників діяльності через досягнення гендерного паритету в трудовому колективі;
- гендерний аудит сприяє формуванню особистісно орієнтованого підходу до співробітників/-ць;
- гендерний аудит сповільнює плинність кадрів і покращує соціально-психологічний клімат в колективі;
- гендерний аудит формує позитивний імідж закладу через впровадження гендерночутливих методів роботи;
- гендерний аудит формує якісно нову корпоративну культуру закладу;
- гендерний аудит виявляє «вузькі місця» і проблеми в функціонуванні закладу та взаєминах в колективі;
- гендерний аудит рекомендує шляхи вирішення цих проблем і пропонує нові, більш ефективні стратегії.

З огляду на означені очікувані позитивні результати гендерного аудиту, можна стверджувати, що він

- стимулює реалізацію інклюзивної політики на рівні окремої організації
- запроваджує практику соціальної відповідальності в сфері публічного простору
- дозволяє завчасно виявляти та реагувати на кризові ситуації в діяльності організації,
- сприяє еволюційному розвитку окремої організації або установи,

Основними завданнями гендерного аудиту вважаються: 1) оцінка реальної ситуації в межах окремої організації; 2) моніторинг процесів, які відбуваються в організації; 3) налагодження комунікацій між керівним персоналом на операційним, між організацією та громадою.

Гендерний аудит в сучасній практиці здебільшого системно реалізується в системі органів публічної влади, залишаючи можливість проведення такого аудиту в секторі приватного підприємництва на розсуд власників та керівників таких підприємств. Методика проведення гендерного аудиту, яка викладена в Методичних рекомендаціях щодо проведення гендерного аудиту підприємствами, установами та організаціями, є універсальною та придатною для проведення гендерного аудиту в різних організаціях та установах. Проте ця методика здебільшого дозволяє отримувати доволі загальну оцінку ситуації із реалізації рівних прав та можливостей чоловіків і жінок та опосередковано висвітлює рівень реалізації інклюзивної політики.

Проведення гендерного аудиту як в сфері публічного управління та і в секторі приватного підприємництва дозволяє отримати комплексну оцінку рівня реалізації інклюзивної політики через аналіз забезпеченості сукупності процесів, які відбуваються в межах функціонування окремої організації або установи. Тож, індикатором реалізації

інклюзивної політики в публічному просторі доцільно вважати проведення гендерного аудиту в організаціях та установах, що дозволяє визначати загальний рівень реалізації прав людини, виявляти найбільш актуальні напрями вдосконалення нормативно-правової бази, формувати політику взаємодії громадянського суспільства та системи публічного управління в досягненні високого рівня реалізації прав людини.

Список використаних джерел:

1. Беляєва Є.Р. Гендерний аудит в управлінні потоком цінності МСП. Економіка та суспільство: електронний журнал, № 57, 2023р. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3226>
2. Гендерний аудит для громадських організацій / авт.: Л. Максимович, М. Чумало. 1 вид. Львів: 2019. 64 с. URL: https://www.hubs.org.ua/wp-content/uploads/2019/09/gender-audit-book-a5-interactive.pdf?fbclid=IwAR2_WBs2S7rISPdnbWP32uY3EoPgbVcMmQ2UmCcMEaB8Cz1Pzy8DhLRoVIk
3. Посібник з проведення комплексного гендерного аудиту закладу професійної (професійно-технічної) освіти: посібник, 2023. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/2023/05/22/Posibn.z.proved.kompl.hender.audytu.P-PT-O.22.05.2023.pdf>
4. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо проведення гендерного аудиту підприємствами, установами та організаціями: наказ Міністерства соціальної політики України № 448 від 09.08.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/card/v0448739-21>

Abstract. The work is devoted to consideration of gender audit as an indicator of implementation of inclusive policy in public space. It was determined that it is appropriate to consider conducting a gender audit in organizations and institutions as an indicator of the implementation of an inclusive policy in the public space, which allows determining the general level of human rights implementation, identifying the most relevant directions for improving the regulatory and legal framework, forming a policy of interaction between civil society and the public management system in the achievement high level of realization of human rights

Keywords: gender audit, gender equality, inclusive policy

ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ЦИФРОВОЇ НЕРІВНОСТІ

О. М. Вінник,

д.ю.н., проф., член-кореспондент НАПрН України,
головний науковий співробітник відділу правового забезпечення ринкової економіки НДІ приватного права і підприємництва
імені академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9397-5127>.

О.В. Шаповалова,

д.ю.н., проф., завідувачка кафедри господарського права
Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8813-3849>.

Анотація. Стаття присвячена дослідженню важливого аспекту популяризації цифрової грамотності суспільства, а саме – питанню цифрової нерівності. Вона обумовлена як різними майновими можливостями/неможливостями громадян так і обставинами перебування на окупованій території студентів, які навчаються у ВНЗ України. Стаття є оглядовою, її метою визначено висвітлення та аналіз проблемних питань правового забезпечення цифрової рівності українських громадян як внутрішньодержавними заходами так і заходами відповідних міжнародних організацій.

Пошук напрямів удосконалення законодавчого врегулювання питань забезпечення цифрової